

Debreceni Egyetem
Humán Tudományok Doktori Iskola Nevelés- és
Művelődéstudományi Doktori Program

**NEVELÉS, KAPCSOLATTARTÁS ÖSSZEANGOLÁSA
A SZÜLŐK PERSPEKTÍVÁJÁBÓL
- a vallásosság tükrében**

Készítette: Major Enikő
I. éves PhD-hallgató

2021. május

Áttekintés

- Bevezetés
- Szakirodalmi áttekintés –
 - ↳ *szocializáció* ↳ *család* ↳ *család és iskola kapcsolata* ↳ *vallási szocializáció*
- Kutatási kérdések és hipotézisek
- A kutatási módszer és a minta jellemzése
- Szülők és pedagógusok kapcsolata, nevelési elvek összehasonlítása
- Gyermekre fordított figyelem gyakorisága
- Összegzés

Szocializáció

Andorka 1997; Kozma 1999; Giddens 2003

az ember egész életén keresztül folyamatosan elsajátítja a társadalmi normákat és értékeket, megtanulja a különböző társadalmi szerepekben elvárt viselkedéseket - eközben kialakul a személyisége

Darling és Steinberg 1993

szerint közvetlen hatással van a gyermekre a szülő nevelési gyakorlata, és az az érzelmi légkör, melyben a szocializáció megvalósul

Bagdy 1995

a család az egyén és a társadalom közötti olyan elsődleges kiscsoport, mely érzelmi kötelékeivel hosszan tartó érzelmi és viselkedési mintákat ad a gyermek személyiségének

Nagy és Székely 2010

Giddens idézi, aki „szocializációs közegnek nevezi az olyan csoportokat vagy társadalmi kontextusokat, amelyekben a szocializációs folyamatok zajlanak és amelyek a kulturális tanulás színterei”.

Pusztai 2020

az egyén társadalomba való beilleszkedése, a társadalmi realitás és a kultúra, azaz értékek és normák formális és informális keretek között történő, interakciók révén megvalósuló elsajátítását

Giddens

négy közeget különít el, melyek a család, a kortárs csoportok, az iskola és a tömegkommunikációs eszközök; a szocializáció folyamatában minden tényező szerepet játszik a személyiség fejlődésében

Család

Buda-Hajnal 1973

a család egy intézmény, így az emberi szervezetekre vonatkozó szabályszerűségek összessége érvényes rá

Boreczky 2015

megközelítésében a család olyan társadalmi intézmény, amely a generációk közötti folytonosság megteremtésén alapul és olyan tapasztalatot, mintát és értékészletet közvetít és hagyományoz, mely a társadalom működéséhez, illetve az egyén életében is nélkülözhetetlen

Engler 2020

kiindulópontnak tekintik azt a nézetet, miszerint a család a társadalom legkisebb egysége, egy olyan elsődleges szocializációs színtér, ahol a legfontosabb szabályok és társadalmi normák elsajátítására kerülhet sor

Somlai 2013, Engler 2020

véleménye, hogy a család, mint érték minden nehézség és változás ellenére érték marad, hiszen az emberek a családjukra tudnak támaszkodni, hozzájuk tudnak fordulni

Engler 2020

gyermek test és lelki fejlődése, eredményes tanulmánya, elfogadott szocializációja akkor mondható megfelelőnek, ha megfelelő az őket körülvevő családi légkör, a családtagok egymáshoz való viszonya

Család és iskola

Epstein 2011

a szülők iskolával való kapcsolata és az iskolai életben való részvétele legtöbbször a gyermek tanulmányi előmenetelében, a gyermek iránti érdeklődés gyakoriságában mérhető és a megfelelő együttműködés hatással van a gyermek tanulmányi teljesítményére és iskolai eredményességére

Pomerantz és munkatársai 2012

a szülői részvétel akkor megfelelő, ha arra a következetesség, az elvárások és szabályok betartása jellemző, motiválja és támogatja a gyermek tanulásban való aktív részvételét

Imre 2002; Pusztai 2004, 2009, 2020; Földes 2005; Bacskai 2015, 2020

a családok és iskola kapcsolatára, az értékrendre, az együttműködésre irányultak

Imre 2015

a szülők iskolai részvételének formáit tárta fel, a család és iskola kapcsolatát, valamint a tanulói eredményességet befolyásoló szülői támogatást vizsgálta

Pusztai 2020

azokat a tényezőket tekintette át, amelyek a szülők gyermeknevelési eredményességével vannak kapcsolatban, figyelembe véve az időbeliség fontosságát, hiszen a gyermekneveléssel kapcsolatos eredmények csak hosszabb idő után válnak nyilvánvalóvá

Kozma 1999, Pusztai 2004, Imre 2015

a szülők bevonódása befolyásolja többek között a tanulók eredményességét, fejlődését, magatartását

ami az iskolában történik, a tanórai és a tanórán kívüli eseményekről a szülő a pedagógusoktól értesül

Vallási szocializáció

Pusztai 2019

az egyén transzcendenshez való viszonya mellett az életvezetése, a társadalmi szerepvállalása, a kapcsolatai is változnak

Kisnémet 2017

a gyermekek a családi környezetben átveszik a vallásos magatartásformákat, a vallásos értékrendet

Pusztai 2004

a család, a kortársak, az iskola, illetve az intézményes vallásos nevelés közege

Kraus 2005, Pusztai 2020

a vallás olyan érték- és normarendszer, olyan összetett világnézet, ami az emberek mindennapi életében egyre nagyobb szerepet játszik

Pusztai 2020

a felekezeti iskolát választó szülők nem a tanulmányi munka ellenőrzésére fókuszálnak, hanem a családon belül elfogadott normák intézményen belüli közvetítésére

Pusztai 2020

gyermekek számára egyházi fenntartású iskolát választók legnagyobb befolyásoló tényezője a szülők vallásos meggyőződése

Milyen vallási önbesorolással rendelkező szülők választják a felekezeti oktatást gyermekük számára?

Milyen módon, milyen gyakorisággal, kinek a kezdeményezésére és milyen indokból tartják a szülők a pedagógusokkal a kapcsolatot?

Mennyire azonosak vagy különbözőek a gyermeküknek egyházi iskolát választó szülők és a felekezeti iskolában tanító pedagógusok nevelési értékei?

A vallásosság segíti-e a szülőket a gyermekre tudatosan fordított idő megfelelő és elegendő beosztásában?

Feltételezzük, hogy az egyházi iskolát többségében a vallásos szülők választják gyermekeik számára.
(Pusztai, Engler 2020)

Feltételezzük, hogy a vallásos szülők magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, valamint vallásosabb szülők tartják gyakrabban a pedagógussal a kapcsolatot.
(Podráczky-Hegedűs 2012, Engler 2020)

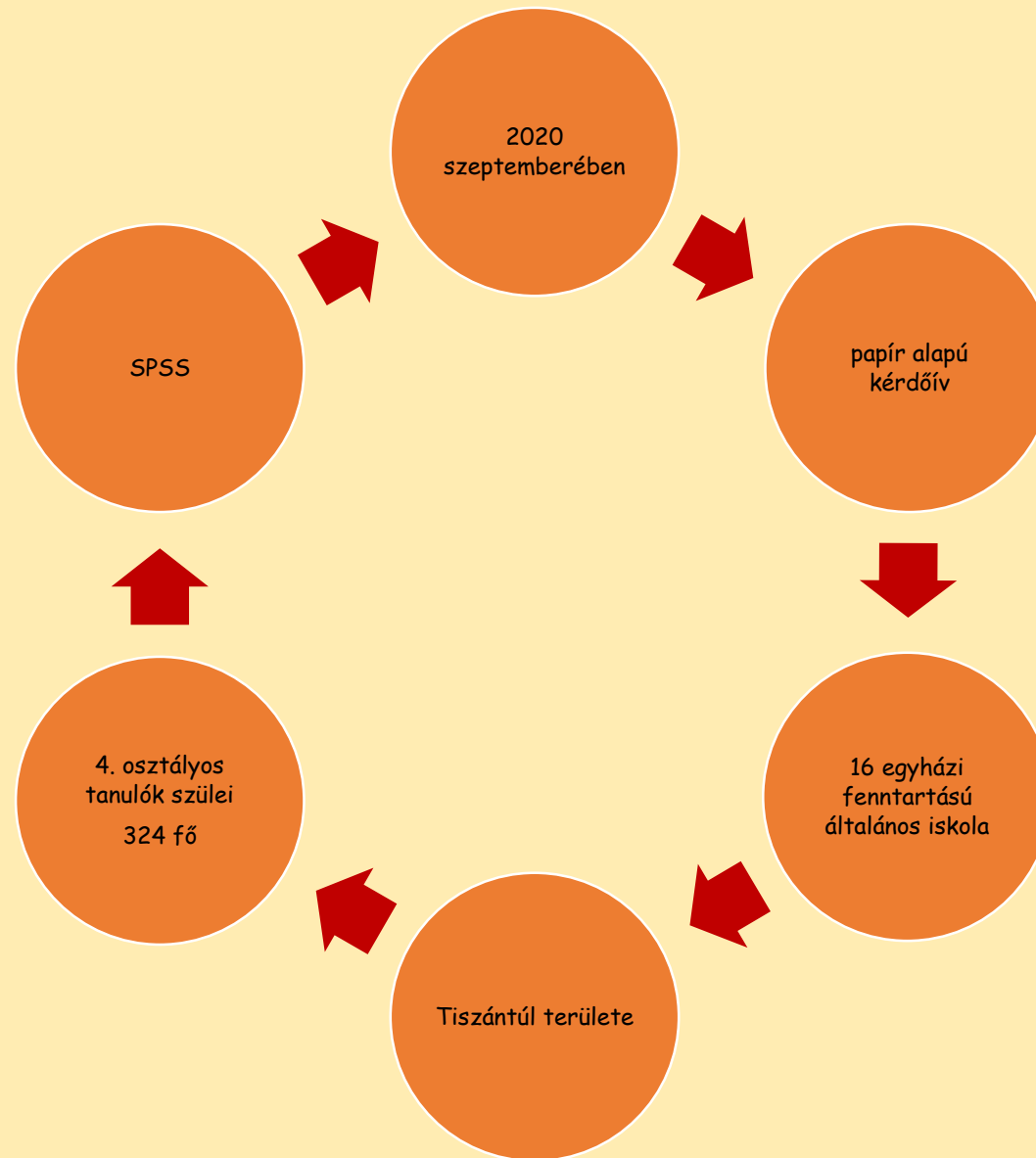
Feltételezzük, hogy a magukat inkább vallásosnak tekintő szülőknek az iskolával megegyező a gyermeknevelési tevékenységük.
(Pusztai 2020)

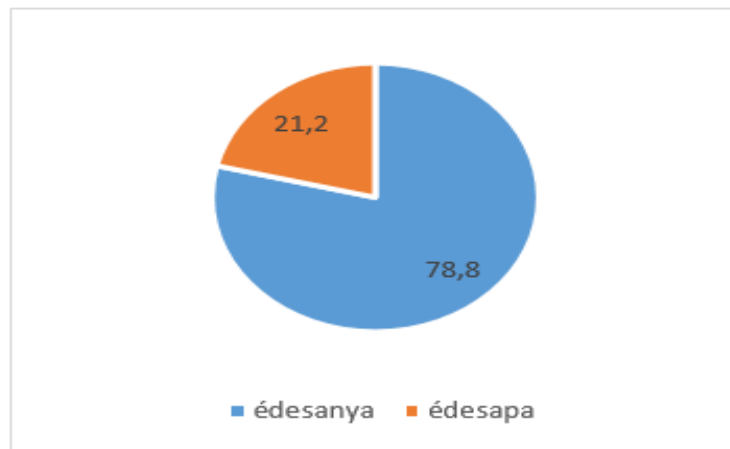
Feltételezzük, hogy a vallásos identitású szülők több hasznos időt töltenek el gyermekeikkel.
(Pusztai 2020)

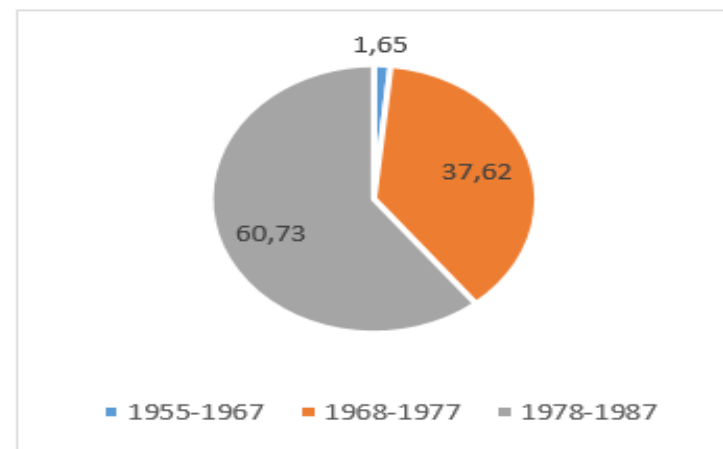
Kutatási módszer és a minta jellemzése

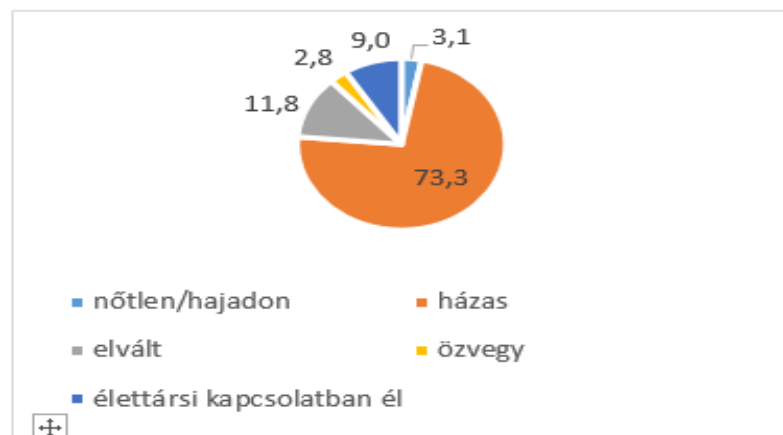
Eredmények 1.

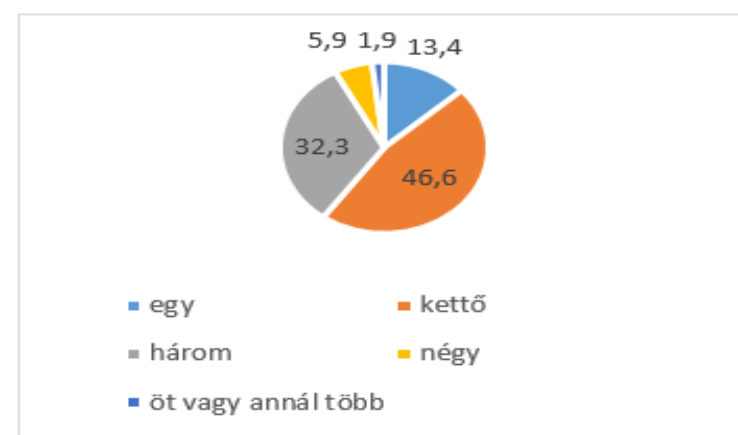
1. ábra- A kérdőívet kitöltő szülők nembeli megoszlása (N=316)

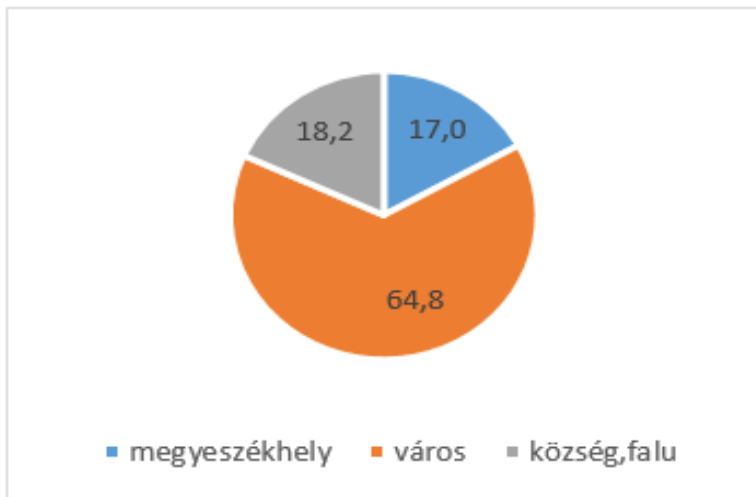
2. ábra – A szülők korcsoporti eloszlása (N=303)

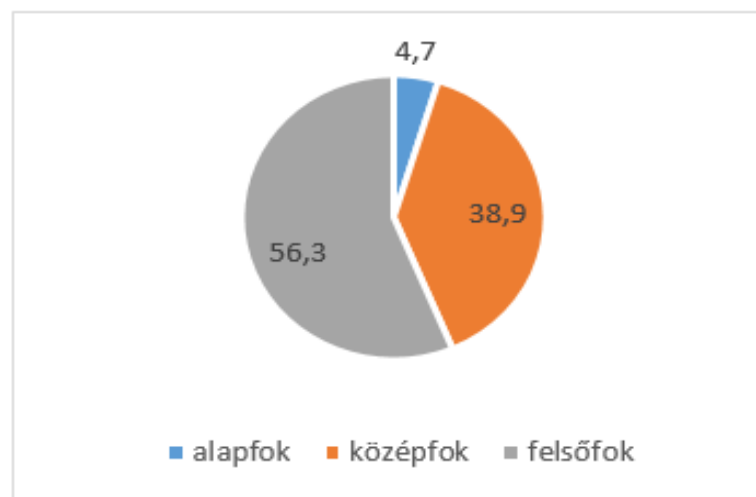
3. ábra – A szülő családi állapota (N=322)

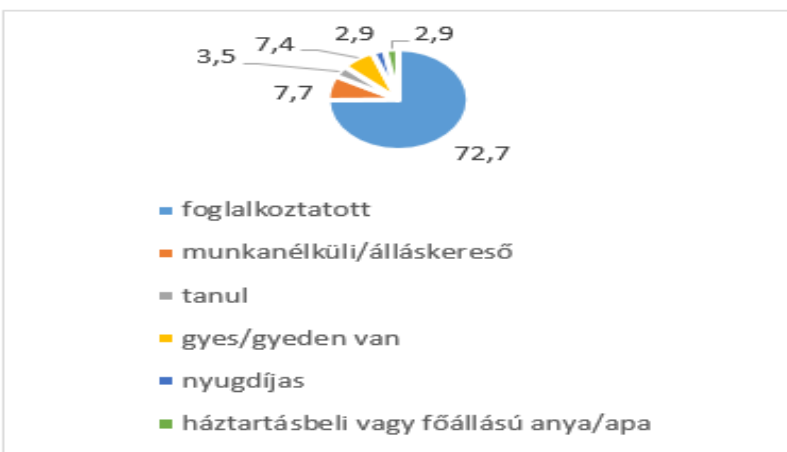
4. ábra – A válaszadók gyermekeinek száma (N=322)

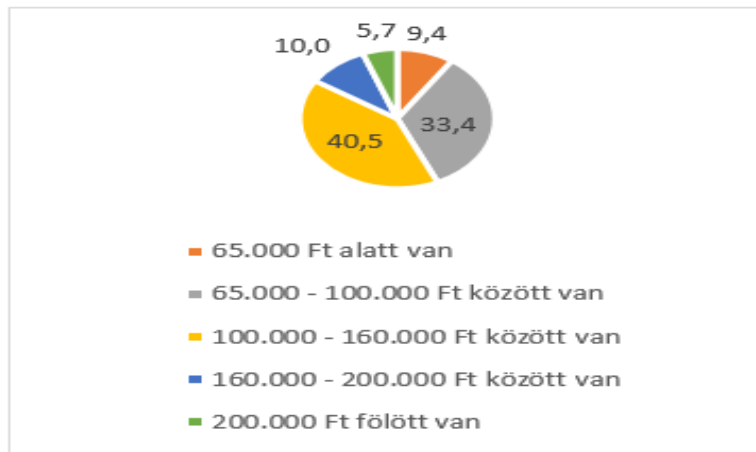
5. ábra – Település szerinti eloszlás (N=324)

6. ábra- Szülők iskolai végzettsége (N=316)

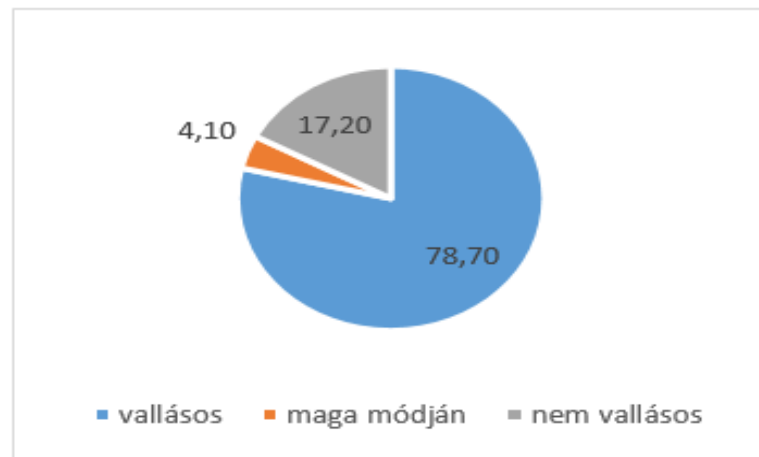

7. ábra- Szülők foglalkoztatottsága (N=311)

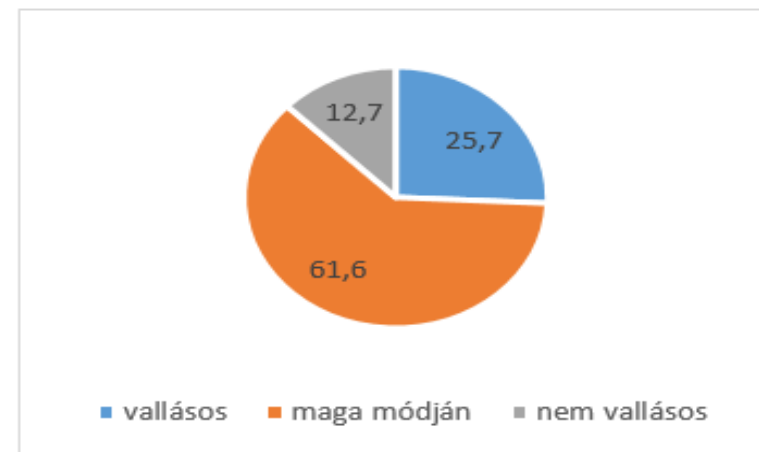

8. ábra- Az egy főre jutó átlagos havi jövedelem (N=299)

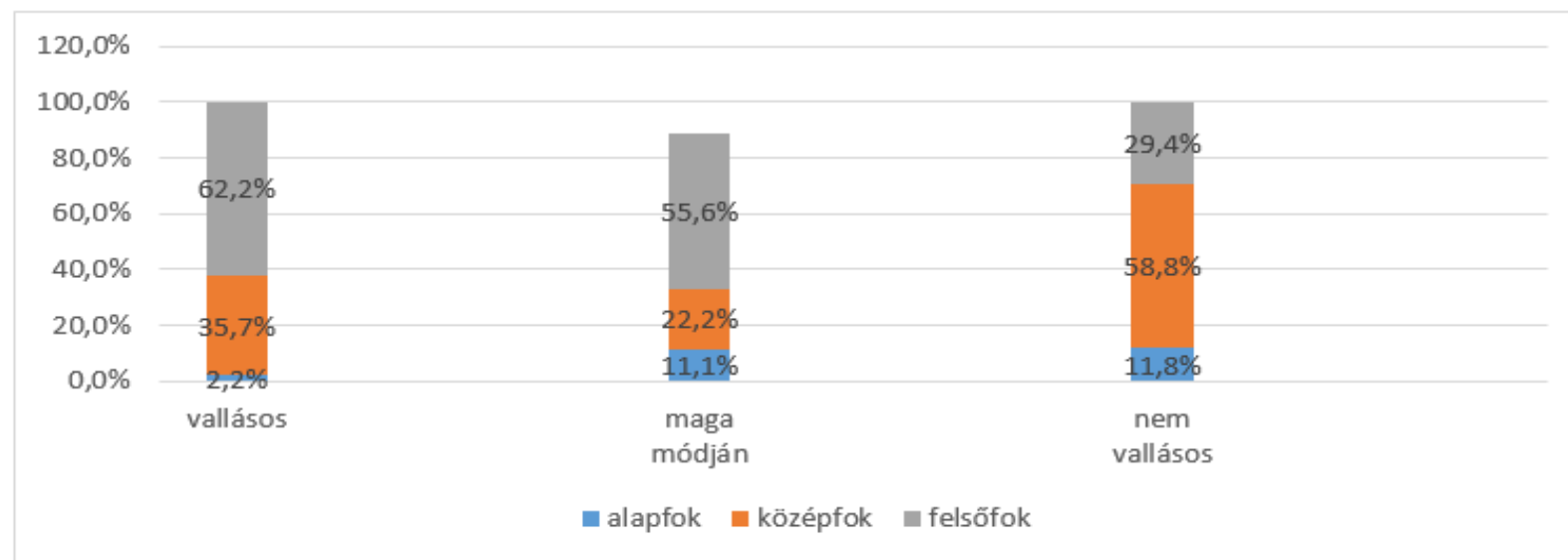
Eredmények 2.

9. ábra- Szülők vallásos önbesorolása (N=296)

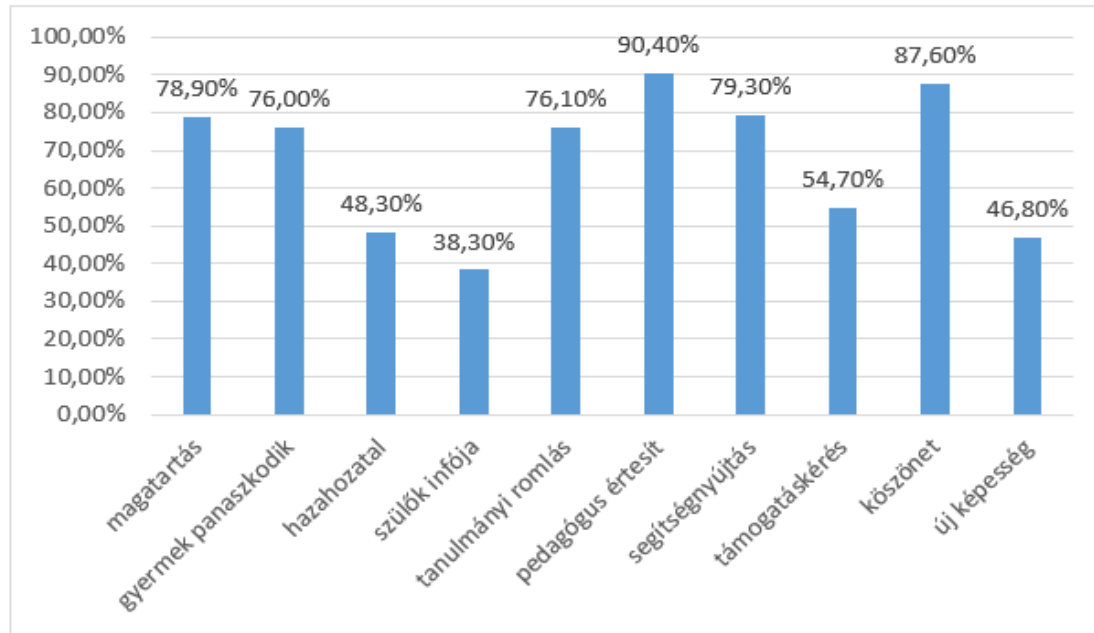

10. ábra- Másik szülő vallási besorolása (N=276)

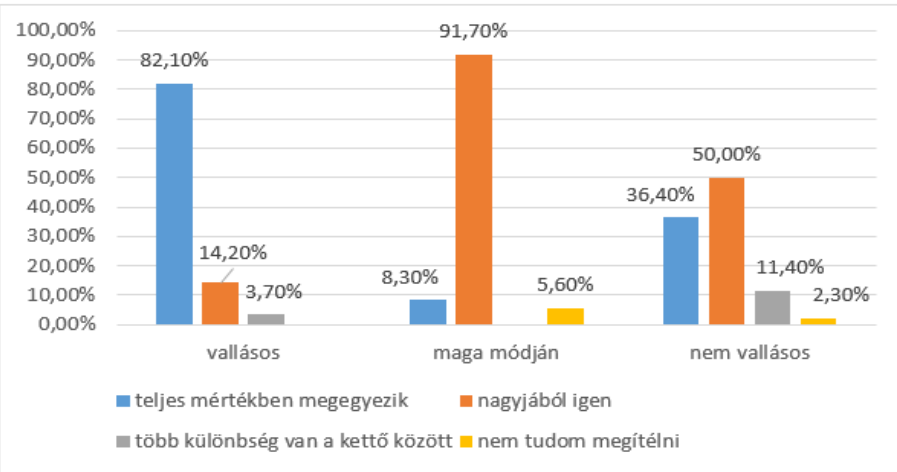

11. ábra- Szülők iskolai végzettségének megoszlása vallási önbesorolás szerint (N=290)

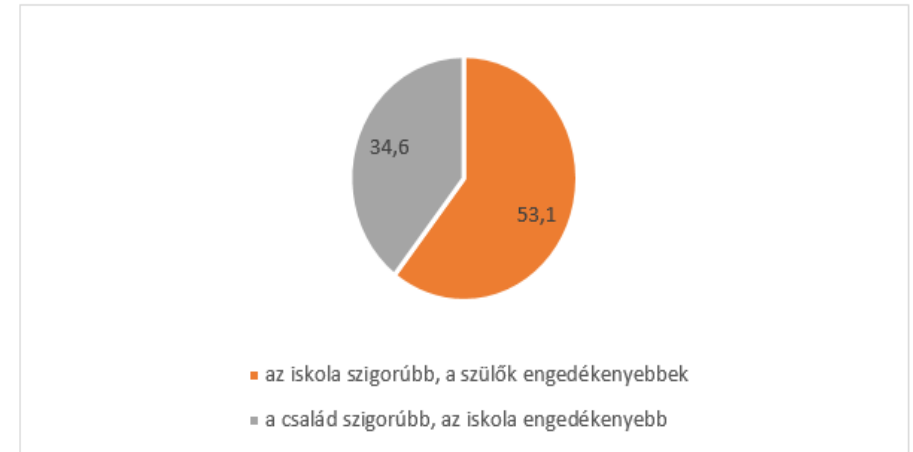
Eredmények 3.

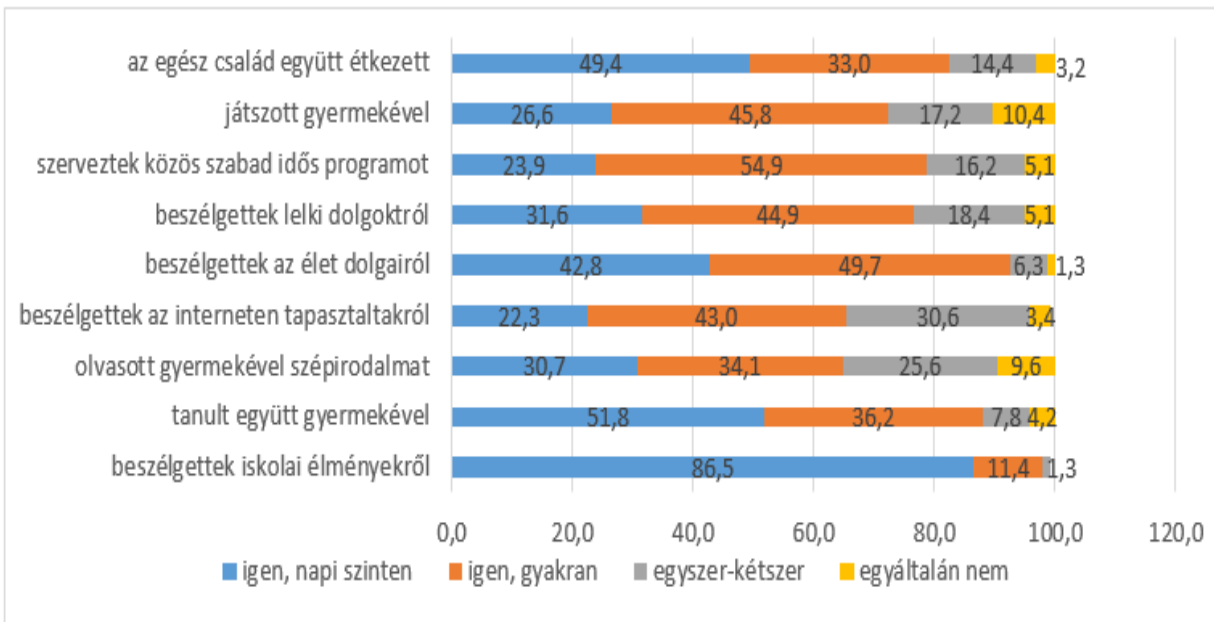
12. ábra- A szülő pedagógussal való kapcsolattartásának okai (N=275)

13. ábra- Vallásos önbesorolás és iskolai nevelési elv (N=270)

14. ábra- Az otthoni és az iskolai nevelési elvek közötti eltérés megítélése (N=270)

15. ábra- Gyermekkel közösen végzett tevékenységek, négyfokozatú skálán (N=312)

	beszélgettek iskolai élményekről	tanult együtt gyermekével	olvasott gyermekével szépirodalmat	beszélgettek az interneten tapasztaltakról	beszélgettek az élet dolgairól	beszélgettek lelki dolgokról	szerveztek közös szabad időt programot	játszott gyermekével	az egész család együtt étkezett
vallásos	1,13	1,65	2,11	2,10	1,68	1,93	1,92	1,94	1,58
maga módján	1,13	1,92	2,13	1,75	1,58	2,38	1,63	1,75	1,50
nem vallásos	1,07	1,74	2,51	2,49	1,75	2,40	2,71	3,00	2,35

1.táblázat- A gyermekekre fordított figyelem gyakorisága (N=290)

Összegzés

H1

- a vallási identitásra vonatkozóan a 296 kitöltő szülő 78,70%-a nevezte magát vallásosnak, 4,10%-uk a maguk módján vallásos és 17,20%-uk tartozik a nem vallásos csoportba

H2

- vallásos szülők esetén a legmagasabb azoknak a száma, akiknek felsőfokú végzettsége van, és a legkevesebb, akiknek alapképzésük van
- a vallásos identitású szülőkre inkább jellemző az iskolai életbe való bekapcsolódás

H3

- a magukat inkább vallásosnak tekintő szülőknek az iskolával megegyező a gyermeknevelési tevékenységük
- a felekezeti iskolát választó nem vallásos szülők is elfogadják

H4

- a vallásos identitás nagyobb szerepet kap a gyermekkel közös hasznos időtöltésben, kultúra átadó és lelkipáter szerepet is betöltenek

Köszönöm szépen a figyelmet!